

Blått Flagg kriterier og veileder



2024



INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innledning.....	2
1.1 Bakgrunn	2
1.2 Formål.....	2
1.3 Hvorfor Blått Flagg?	2
2. Kriterier	3
2.1 Miljøinformasjon	3
2.2 Miljøpraksis/miljøadferdsregler	3
2.3 Blått Flagg informasjon.....	4
2.4 Miljøaktiviteter.....	4
2.5 Individuelt Blått Flagg.....	5
2.6 Personalmøter	6
2.7 Personalinformasjon	6
2.8 Miljøutvalg.....	7
2.9 Miljøpolicy og miljøhandlingsplan.....	7
2.10 Vern av sårbare naturområder	7
2.11 Miljøfarlig avfall.....	7
2.12 Vanlig avfall	8
2.13 Kildesortering.....	8
2.14 Bunnvann	9
2.15 Septik tømming	9
2.16 Bygninger	9
2.17 Sanitære anlegg.....	10
2.18 Båtrepasjoner.....	10
2.19 Offentlig transport.....	11
2.20 Parkering	11
2.21 Vannforbruk.....	11
2.22 Miljømerkede vaskemidler.....	12
2.23 Miljømerket toalettpapir og tørkepapir	12
2.24 Energisparing	12
2.25 Fornybar energi	12
2.26 Klimanøytral.....	12
2.27 Uteområdet	13
2.28 Innkjøp	13
2.29 Redningsutstyr	13
2.30 Beredskapsplan	14
2.31 Sikkerhetsoppslag.....	15
2.32 Elektrisitet og vann	15
2.33 Handikap fasiliteter.....	16
2.34 Oversiktskart.....	16
2.35 Ren marina	17
2.36 Policy for samfunnsansvar	18
2.37 Sosialt ansvar	18
3. Generelt	18
3.1 Blått flagg og forpliktelse	18
3.2 Søkeprosess og søknadsskjema	18
3.3 Blått Flagg informasjonstavle	19



Blått Flagg kriterier og veileder

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Blått Flagg (Blue Flag internasjonalt) er en internasjonal miljøsertifiseringsordning for strender, marinaer og bærekraftige aktivitetsbåter. Ordningen eies og drives av den ideelle organisasjonen Foundation for Environmental Education (FEE). I Norge er det FEE Norway som driver programmet som startet i Frankrike i 1985. Utmerkelsen tildeles årlig over 4800 strender, marinaer og båter i 50 land på tvers av Europa, Afrika, Asia, Oceania, Nord- og Sør-Amerika.

1.2 Formål

Formålet med Blått Flagg programmet er å fremme bærekraftig utvikling i ferskvann og marine områder. Vi utfordrer kommuner, friluftsråd, og eiere til å jobbe for å oppnå høy standard innen viktige miljø og bærekraft områder som vannkvalitet, miljøledelse, miljøundervisning, sikkerhet og samfunnsansvar, på sine strender, marinaer eller aktivitetsbåter. I løpet av årene som har gått har Blått Flagg programmet blitt en svært anerkjent miljøsertifisering som er kjent over hele verden.

Denne veiledningen har til hensikt å utdype og forklare Blått Flagg kriterier for marinaer, samt å gi gode råd til både nåværende og nye Blått Flagg marinaer om hvordan disse kriteriene skal oppfylles. Veilederen forklarer hva som ligger i kriteriene, hvordan disse skal oppfylles, og kan i tillegg gi noen verktøy til miljøarbeidet ved marinaen.

Kriteriene består av absolutte krav (K) og veiledende normer (V). For å bli Blått Flagg sertifisert må alle absolutte krav oppfylles. Det anbefales også at alle veiledende normer oppfylles.

1.3 Hvorfor Blått Flagg?

Blått Flagg er et høythengende miljømerke og miljøsertifiseringsordning som for marinaer vitner om høye standarder innen sikkerhet og service, miljøledelse, vannkvalitet, miljøinformasjon og miljøopplæring. Internasjonalt er Blått Flagg verdsatt av både turister og, destinasjoner og turoperatører.

At en strand, marina eller båt er tildelt Blått Flagg betyr at gjestene kan føle seg trygge på at omgivelsene og driften av stranda, marinaen, eller båten er ivaretatt på best mulig måte. Blått Flagg er også en måte for kommunen, eller andre eiere til å vise at de tar ansvar for miljøet på og rundt det aktuelle området, og at de ønsker å fremme miljøriktig adferd i nærområdet. Blått Flagg synliggjør også innsatsen som er lagt ned både med hensyn til badevannsovervåkning, sikkerhet, service og miljøledelse ovenfor gjestene.



Blått Flagg kriterier og veileder

2. Kriterier

Undervisning og informasjon

Hver marina må ha minimum en "Blått Flagg informasjonstavle" som inneholder all nødvendig informasjon som beskrives i kriteriene under. Se nærmere beskrivelse og bilder av informasjonstavler under kapittel 3.3.

2.1 Miljøinformasjon

Informasjon om lokale økosystem og om eventuelle fredede eller miljømessig sårbare områder i marinaens nærhet skal være tilgjengelig for brukerne av marinaen (K)

Formålet med dette kravet er å sikre at marinaens brukere er velinformert om havnens omgivelser. Informasjon om lokale økosystem og om eventuelle fredede eller miljømessige sårbare områder skal være slått opp på marinaens informasjonstavle. Med «lokale» naturområder menes områder innenfor gåavstand på land (noen km) og/eller områder som ofte besøkes med båt fra marinaen.

Det er spesielt viktig at marinaens gjester informeres om områder som delvis, periodevis eller er helt lukket for offentligheten. Dersom det ikke finnes noen miljømessig sårbare eller fredede områder, skal det være slått opp informasjon om det generelle lokale økosystemet i nærheten av marinaen.

Undersøk først om det finnes fredede og/eller miljømessige områder i nærheten av marinaen som det bør informeres om.

Gode råd:

- Undersøk om eksisterende materiale allerede finnes og om dette materialet kan tilpasses til bruk ved marinaen
- Det er en god ide å beskrive turforslag for området
- Det kan være hensiktsmessig å benytte et kart for å tegne inn områdene slik at gjestene kan få et overblikk
- Det bør informeres om hvordan marinaens gjester skal opptre i området.

2.2 Miljøpraksis/miljøadferdsregler

Marinaen skal ved oppslag eller liknende informere om miljøvennlig adferd (K)

Adferdsreglene skal være hengt opp på informasjonstavlen og/eller andre sentrale steder ved marinaen, og bør tilpasses havnens forhold.

Adferdsreglene skal dekke de følgende punktene:

- Bruk av mottaksstasjon for farlig avfall
- Bruk av avfallsbeholdere og kildesorteringssystem
- Respekt for friområder og sårbare områder
- Forbud mot ferdsel med eller uten båt i områder hvor dette ikke er lov
- Retningslinjer for bruk av båtreparasjons- og vaskeområder
- Forbud mot å tømme søppel, septik, etc. i sjøen, langs land eller marinaområdet på annet sted enn angitt



Blått Flagg kriterier og veileder

- Retningslinjer for bruk av septik-tømmings fasiliteter

Gode råd:

- Informasjonsplakat om adferdsregler (Vedlegg 2) kan benyttes som mal. Ta gjerne utgangspunkt i denne og tilpass til forholdene ved den enkelte marina.
- I tillegg til informasjonstavlen kan adferdsreglene fremmes i egen brosjyre som deles ut til gjestene, på marinaens hjemmeside, eller andre kanaler.
- Se eksempler på informasjonstavler under punkt 3.3

2.3 Blått Flagg informasjon

Marinaen skal ved oppslag informere om Blått Flagg ordningen og Blått Flagg marinakriteriene (K)

Formålet med dette kravet er at marinaens gjester er velinformert om Blått Flagg programmets formål, innsats, krav og dermed hva marinaen gjør for miljøet.

Riktig Blått Flagg logo skal brukes, og essensen Blått Flagg kravene skal forklares. Videre skal kontaktinformasjon til de som er ansvarlig for Blått Flagg lokalt (dvs. ved marinaen), nasjonalt og internasjonal, samt varigheten på Blått Flagg sesongen være slått opp på informasjonstavlen.

I tillegg til Blått Flagg kan stranden også promotere Green Key programmet som drives av FEE og som er et miljøsertifiseringsprogram for hoteller og andre overnattingssteder. Dette kan gjøres gjennom setningen: «I tillegg til Blått Flagg driver FEE også et miljøsertifiseringsprogram for overnattingssteder: Green Key. For mer informasjon se: www.green-key.org.”

Gode råd:

- Ha Blått Flagg brosjyre tilgjengelig. Kontakt oss for å få disse tilsendt
- Som et minimum skal informasjonsplakat om Blått Flagg eller tilsvarende henges opp ved marinaen (Vedlegg 3), men denne er ikke komplett. Inkluder også informasjon om Blått Flagg sesongens varighet og om Green Key
- Kontakt oss gjerne hvis dere skulle trenge mer informasjon om Blått Flagg ordningen
- Det kan være en lurt å ha noe av informasjonen på engelsk og tysk. Valg av språk bør avhenge av havnens besøkende

2.4 Miljøaktiviteter

Marinaen skal ved oppslag, brosjyrer eller liknende tilby eller bekjentgjøre minst tre (3) miljøopplæringsaktiviteter som tilbys i marinaens nærhet (K)

Miljøopplærende aktiviteter fremmer Blått Flaggs formål gjennom å;

- Øke bevisstheten om og omsorg for det marine miljøet for fritidsbrukere og innbyggere ved marinaer og i nærliggende områder
- Opplære i miljøspørsmål og beste praksis for ansatte ved marinaen, leverandører til marinaen og andre turisttjenester som finnes i nærområdet
- Oppmuntre til deltakelse av lokale interessenter i lokal forvaltning av nærmiljøet
- Fremme bærekraftig rekreasjon og turisme i området



Blått Flagg kriterier og veileder

- Fremme samarbeid og felles initiativ, samt delte ideer og innsats mellom Blått Flagg programmet og andre eksisterende organisasjoner, aktiviteter eller andre FEE programmer som Grønt Flagg og Green Key

De planlagte aktivitetene for kommende sesong, samt informasjon om miljøopplærende aktiviteter som ble utført i løpet av forrige Blått Flagg sesong, skal inngå i søknadsskjemaet.

Det skal tilbys minimum 3 forskjellige aktiviteter av/ved marinaen i løpet av Blått Flagg sesongen. Aktivitetene bør fokusere på miljø og miljøspørsmål, Blått Flagg tema og andre problemstillinger knyttet til bærekraft-temaer.

Miljøopplæringsaktivitetene bør være effektive og relevante. Ledelsen ved marinaen skal årlig evaluere aktivitetene.

Dersom det finnes spesielle sårbare og/eller fredede naturområder rundt Blått Flagg marinaen anbefales det sterkt at en eller to av miljøaktivitetene dreier seg om disse naturområdene.

Type aktiviteter: Aktivitetene som tilbys må være en miks av forskjellige typer miljøopplærende aktiviteter. De ulike aktivitetstypene kan deles inn i fire kategorier:

Passiv deltakelse: Dette kan omfatte utstillinger, demonstrasjon, filmer, presentasjoner, lysbildefremvisninger, konferanse, debatter, presentasjoner, etc.

Aktiv deltakelse: Dette kan være guidede turer, pedagogiske spill, teater, ryddedager, foto- eller tegningskonkurranser, resirkuleringsprosjekter, etc.

Opplæringsaktiviteter: Dette kan være opplæring for båtfolk, ansatte ved marinaen, barna, etc.

Publisering og media: Produksjon av brosjyrer, klistermerker, tolkeskilt, postkort, skole og kommunale nyhetsbrev, bøker, t-skjorter, poser, plakater, etc.

Målgrupper: Aktivitetene bør rettes mot ulike målgrupper. Dette kan være marinagjester, båtfolk, ansatte, lokalbefolkning, andre ansatte i turistnæringen i området, fiskere, lokale næringer, etc.

Det anbefales å samarbeide sammen med andre organisasjoner, grupperinger, eksperter, skoler eller barnehager, etc.

Det bør være slått opp informasjon om aktivitetene på marinaens informasjonstavle. (Vedlegg 4) Det er ett absolutt krav at det finnes informasjon om hvor en kan finne nærmere opplysninger om miljøaktivitetene på marinaens informasjonstavle (dvs. informasjon om at en oversikt over miljøaktivitetene kan finnes på for eksempel havnekontoret, marinaens hjemmeside, osv.)

2.5 Individuelt Blått Flagg

Individuelt Blått Flagg for Båteiere (egne krav) skal tilbys av marinaen (K)

Formålet med Individuelt Blått Flagg er å få eierne av fritidsbåter til å ta hensyn til miljøet ved havnen og kystmiljøet for øvrig. Individuelt Blått Flagg er et lite Blått Flagg som skal tilbys eiere av fritidsbåter, som ønsker å støtte opp om Blått Flagg og programmets formål (Se egenerklæringen i vedlegg 5.1)



Blått Flagg kriterier og veileder

Marinaen må ha informasjon om Individuelt Blått Flagg på informasjonstavlen (bruk gjerne plakaten i vedlegg 5.2) og skal tilby informasjons/svarsendings- ark (vedlegg 5.3) om ordningen.

Individuelt Blått Flagg koster 300, og man får dermed et synlig bevis i form av et klistermerke eller et lite blått flagg til å ha på båten. Individuelt Blått flagg kan også bestilles på vår nettside:

blattflagg.fee.no.

Gode råd:

- Individuelt Blått Flagg kan markedsføres gjennom klubb/medlemsblad, aktiviteter eller via marinaens hjemmeside
- Informasjons/ svarsendings- ark sendes til alle marinaene i begynnelsen av hver sesong. Kontakt FEE Norway dersom dere går tom for disse i løpet av sesongen.
- Mer informasjon kan finnes blattflagg.fee.no, eller ved å kontakte FEE Norway.

2.6 Personalmøter

To ganger i året møtes personalet for å snakke om Blått Flagg tiltak, miljø og bærekraft (V)

Dette gjøres fortrinnsvis før og etter Blått Flagg sesongen.

2.7 Personalinformasjon

Enhver ansatt ved marinaen kjenner til Blått Flagg og kan kommunisere hva Blått flagg betyr til marinaens gjester (V)

Det skal finnes et internt system på marinaen som sørger for at nye medarbeidere blir informert om Blått Flagg programmet. Nye medarbeidere bør få opplæring i hva Blått Flagg kriteriene har å si for hans/hennes jobb. Deltidsansatte i høysesongen bør også ha mottatt informasjon om Blått Flagg.



Blått Flagg kriterier og veileder

Miljøledelse

2.8 Miljøutvalg

Det bør være opprettet et miljøutvalg/miljøkomité som skal være ansvarlig for marinaens miljøpolitikk/miljøplan og som skal foreta regelmessige kontroller av marinaens fasiliteter (V)

Formålet med miljøutvalget er å sikre kontinuitet i marinaens miljøaktiviteter og i miljøplan.

2.9 Miljøpolicy og miljøhandlingsplan

Det skal være utarbeidet en miljøpolicy og en miljøhandlingsplan for marinaen. Miljøplanen skal inneholde krav til avfallsbehandling, bruk av vann, energi og andre ressurser, samt bruk av miljøvennlige produkter. Krav til helse, miljø og sikkerhet (HMS) skal være tilfredstilt iht. norsk lov (K)

Dette kriteriet har som formål å få marinaen til å undersøke dens miljøbelastning og iverksette tiltak og handlinger som kommer marinaens miljø til gode. Innsatsen tilpasses havnens ambisjonsnivå, størrelse og økonomi.

En miljøhandlingsplan som er utformet som en miljøloggbok er en enkel og handlingsorientert måte å komme i gang med miljøforbedringer ved marinaen. Marinaen setter seg hver sesong noen mål og beskriver tiltak som settes i verk før eller i løpet av sesongen.

Det oppfordres sterkt at marinaen registrerer eget energi, vann, og avfallsforbruk, og at man ved hjelp av tiltakene i miljøhandlingsplanen jobber for å redusere forbruket, og dermed får god oversikt over resultatene av egen innsats. Det anbefales også at alle ansatte ved virksomheten involveres i dette arbeidet.

Gode råd:

- Det oppfordres også til at alle brukerne av marinaen involveres i prosjektet, slik at best mulig resultat knyttet til reduksjon av energi, vann og bedre kildesortering kan oppnås
- Bruk økonomisk innsparing som argument for å gå i gang med miljøstyring

2.10 Vern av sårbare naturområder

Dersom marinaen ligger på eller ved svært sårbare naturområder, må det tas spesielle hensyn til dette (K)

Det anbefales at ansvarlig for marinaen tar kontakt med en aktuell organisasjon/myndighet, eller eksperter for å få råd om hvordan marinaens gjester best mulig kan ivareta området interesser.

2.11 Miljøfarlig avfall

Hensiktsmessige og merkede beholdere for farlig avfall skal være tilgjengelig ved marinaen eller i umiddelbar nærhet. Farlig avfall skal hentes av godkjent mottaker og behandles i henhold til forskrift for farlig avfall (K)



Blått Flagg kriterier og veileder

Dette kriteriet har som formål å legge til rette for at marinaens gjester kan sortere og levere inn miljøfarlig avfall i spesielle beholdere, slik at de ikke forurensere havnens omgivelser.

Miljøfarlig avfall som maling, løsemidler, avskrapet maling, rensemidler, batterier, spillolje, med mer, skal sorteres og oppbevares i separate og godt merkede containere. Det er obligatorisk at det finnes minimum 3 ulike fraksjoner for sortering av miljøfarlig avfall. Størrelsen, antall brukere, og hvor ofte den tømmes er med på å bestemme antallet containere på marinaen.

Fasilitetene skal være miljøsikrede, brannmessig forsvarlig, adskilt fra andre fasiliteter og skal ikke utgjøre noen fare for barn. Det skal sikres at undergrunnen ikke forurenses og at avfallet beskyttes for utslipp, antennelse, eksplosjon osv. Hvis ikke fasilitetene ikke er synlige fra havnen, skal det settes opp skilt som viser hvor disse finnes, og fasilitetenes plassering skal være tegnet inn på marinaens oversiktskart.

Avfallet skal transporteres trygt til et mottak som er godkjent til å motta og håndtere farlig avfall.

Gode råd:

- Ta kontakt med kommunen for å høre om regler og prosedyrer, eller kontakt det lokale avfallsselskapet.
- Det kan utarbeides informasjon om avfall til marinaens gjester

2.12 Vanlig avfall

Hensiktsmessige avfallsbeholdere skal finnes ved marinaen. Disse skal tømmes regelmessig og avfallet skal leveres til godkjent mottak (K)

Dette kriteriet har som formål å få marinaens gjester til å kaste vanlig avfall i avfallsbeholdere for å forhindre at dette havner rundt på marinaen eller i dens omgivelser.

Det skal finnes avfallsbeholdere og/eller avfallscontainere i riktig antall og med riktig kapasitet, de skal være velholdte og tømmes regelmessig. Avfallet skal behandles i samsvar med nasjonal/lokal lovgivning.

Gode råd:

- Informasjon og oppslag om avfall ved marinaen kan orientere gjestene. Dette inngår også i krav 2 om adferdsregler.
- Avfallsfasilitetene skal ha lokk for å unngå at søppel blåser ut, eller at det blir spredt av dyr.

2.13 Kildesortering

Et tilstrekkelig antall beholdere for kildesortering av avfall skal finnes, slik som glass og metall, papir, plast og våtorganiske materialer (K)

Dette kriteriet har som formål å få havnens gjester til å sortere sitt husholdningsavfall, og at administrasjonen og ansatte ved marinaen sorterer avfallet sitt.



Blått Flagg kriterier og veileder

Avfallet bør sorteres i så mange fraksjoner som mulig. Men som et minimum skal marinaen sortere i tre ulike fraksjoner (dette kan være glass/flasker, aviser/papp, restavfall og våtorganisk materiale). Det kan også være hensiktsmessig at havnen samler inn plast.

Marinaens gjester skal informeres om hvordan avfallet sorteres ved marinaen, enten ved avfallsstasjonen eller på informasjonstavlen. Containerne skal merkes godt.

Gode råd:

- Ta kontakt med kommunen for å få informasjon om kommunens avfallsordning
- Vurder om det bør finnes en egen beholder for engangsgrill, slik at forsøplingen, brannulykker eller skader forhindres.

2.14 Bunnvann

Utstyr for utpumping og oppsamling av sumpvann (bunnvann) bør finnes ved marinaen (V)

Dette kriteriet har som formål å samle opp oljeholdig bunnvann, slik at det ikke havner ut i sjøen.

Pumpefasilitetene bør være i stand til å separere det oljeholdige bunnvannet eller skille vann fra oljerester. Fasilitetene skal være tilgjengelige for potensielle brukere.

2.15 Septik tømming

Utstyr for tømming av septikktank skal finnes ved marinaen (K)

Dette kravet har til hensikt å samle opp septik ved marinaen, slik at det ikke tømmes i havet.

Septik tømingsanlegget kan være en stasjonær eller en mobil pumpe. Det kan også være en avtale med en tømingsbil som kan kontaktes når det er ønskelig for en båt å tømme septiken.

Flere havner kan ha felles pumpefasiliteter, men av hensyn til brukerne bør det ikke være langt til fasilitetene. Det skal være slått opp god informasjon om hvilken type mottak for septik som finnes, og hvordan havnens gjester kan benytte seg av dette tilbudet.

Gode råd:

- Pumpestasjonen kan også inneholde en slange til å pumpe opp bunnvann
- Det anbefales at utslagskummen/vaks ikke plasseres et sted hvor det kan sjenere havnens øvrige gjester. Et separat rom er det beste

2.16 Bygninger

Bygninger og utstyr skal være tilfredsstillende utformet og vedlikeholdt, og i henhold til norsk lov. Marinaen må være godt tilpasset lokale omgivelser og byggeskikk (K)

Havnens bygninger og utstyr skal være velholdt og oppfylle byggereglementet. Havnen skal ha alle tillatelser for å kunne operere som marina.



Blått Flagg kriterier og veileder

Marinaen skal være godt integrert i de naturlige omgivelser, og marinaen bør opprettholde dens individuelle karakteristikk og havnemiljø.

Det blå flagget skal ikke være heist hvis det foregår større og langvarige utbygginger/ombygginger ved marinaen.

Det anbefales at marinaen bruker miljøvennlig utstyr og produkter i bygningen så langt dette er mulig;

- Alle rengjørings- og vaskemidler som brukes i daglig drift er miljømerket
- Toalett- og kjøkkenpapir og evt. papirhåndklær og ansiktsservietter er miljømerket
- Ved nybygging, ombygging eller renovering skal det benyttes miljøvennlige materialer og produkter (som f. eks maling)

2.17 Sanitære anlegg

Hensiktsmessige, rene og godt skiltede sanitæranlegg, med vaskemulighet og tilgang på drikkevann, skal finnes ved marinaen. Sanitæranlegget skal være tilknyttet godkjent avløpsanlegg (K)

De sanitære fasiliteter skal være velholdte, rene og i overensstemmelser med bygg reglement. Bygningene skal være godt vedlikeholdt og generelt i samsvar med nasjonal bygningslovgivning.

De sanitære fasilitetene skal bestå av toaletter, servanter og dusjer. Det bør også være drikkevann tilgjengelig. Andre fasiliteter kan inkludere vaskemaskiner.

Antallet av sanitære fasiliteter bør tilsvare antallet besøkende av marinaen i høysesongen. Marinaen bør fraråde båtgjestene å bruke båtens toalett under oppholdet.

De sanitære fasilitetene skal være enkle å finne, tilgjengelige og sentralt plassert på marinaen. Det bør ikke være mer enn 200 meter fra en båt.

Sanitæranlegget skal knyttes til et offentlig godkjent renseanlegg.

Gode råd:

- Bruk gode råd om rengjøring og miljø (vedlegg 13.1) når havnenes sanitære fasiliteter rengjøres.
- Det bør finnes et handikaptoalett på eller ved havnen. (se punkt 2.21, krav nr. 21).
- Skiltning av fasilitetene bør gjøres ved piktogrammer.

2.18 Båtrepasjoner

Dersom marinaen har anlegg for reparasjon og vasking av båter, skal dette ikke medføre at forurensning tilføres kommunalt avløpsanlegg, sjøen eller naturen for øvrig. (K)

Dersom marinaen har områder for vask og båtrepasjoner må fasilitetene og området være utformet i overensstemmelse med gjeldende nasjonal og internasjonal lovgivning

Vask og reparasjoner må finne sted på et spesifikt område ved marinaen.



Blått Flagg kriterier og veileder

Det må finnes innsamlingsfiltre eller tilsvarende system fra båtrepasjon- og vaskeområder for å forhindre at farlige stoffer entrer kloakkanlegget, grunnen, eller vannet. Oppsamlingsfilterene må tømmes regelmessig og avfallet i filtrene skal behandles som farlig avfall.

Større reparasjonsaktiviteter (f. eks sliping eller sandblåsing) som gir støvforurensning bør foregå under overdekning eller innendørs. Avfall som er oppsamlet skal behandles som miljøfarlig avfall.

2.19 Offentlig transport

Informasjon eller tilbud om miljøvennlig transport bør finnes ved marinaen (V)

Dette kriteriet har til hensikt å sørge for at marinaens gjester har gode muligheter til å besøke nærliggende områder eller by på en miljøvennlig måte, og å fremme offentlig transport.

Dersom det er mer enn to kilometer til nærmeste by er dette spesielt viktig.

Det bør finnes informasjon om evt. buss og togtider. Miljøvennlig transport kan også innebære at det finnes sykler til utleie, eller er etablert gode gangstier.

Informasjon om busstopp, sykkelutleie og sykkelsti kan inkluderes på informasjonstavlen

2.20 Parkering

Bilkjøring og parkering innenfor marinaen, bortsett fra spesielle tilfeller og steder, skal ikke finne sted (K)

Dette kriteriet har som formål å unngå konflikter og ulykker i forbindelse med kjøring på havnen.

Kjøringen skal begrenses og så langt det er mulig, og kun foregå på avgrensede områder. Det skal finnes et område for parkering for å unngå uautorisert parkering forskjellige steder på havnen. Handikapparkering bør opprettes, slik at handikappede får tilgang til havnen.

Det er viktig at man i planleggingsprosessen av disse områdene overveier sikkerheten og fri passasje for gående på havnen.

2.21 Vannforbruk

Marinaen jobber for å redusere vannforbruket i sanitæranlegget (V)

1. Vannforbruket fra dusj er maks 9 liter/minutt
2. Vannforbruket fra kraner er maks 6 liter/ minutt
3. Vannforbruket i toalettene er maks 6 liter/flush

Det kan være lurt å installere sparedusjer, eller sette på vannsparer/perlatorer på kranene for å redusere vannmengden som kommer ut. Sensorer på kraner og dusjer kan også begrense vannforbruket.



Blått Flagg kriterier og veileder

En reduksjon i vannforbruket kan føre til redusert vann- og strømregning.

2.22 Miljømerkede vaskemidler

Vaskemidlene som brukes i den daglige driften til renhold på marinaen, skal være miljømerket med et anerkjent miljømerke.

Dette kriteriet gjelder vaskemidler for toalett og innvendig vask. Eksempler på anerkjente miljømerker er Svanemerket, EU blomsten og Godt Miljøval.

Dersom renhold av marinaen gjøres av innleid firma skal bedriften gjennomgå avtalen de har med eksternt renholds firma og gjennom denne sikre at de benytter miljømerkede vaskemidler.

2.23 Miljømerket toalettpapir og tørkepapir

Alt toalett og tørkepapir som benyttes i driften av virksomheten skal være miljømerket med et anerkjent miljømerke.

Eksempler på anerkjente miljømerker er Svanemerket, EU-blomsten og Godt Miljøval.

2.24 Energisparing

Det skal kun brukes energieffektiv belysning som spare og led-pærer. Sensorer som regulerer bruken av lyset bør installeres hvor det anses å være nyttig (V)

For å oppfylle dette kravet må alle energikilder ved marinaen være energieffektive. Energieffektive lyskilder har minimum lys tilsvarende 40 lumen /watt.

2.25 Fornybar energi

Marinaen bruker fornybar energi (V)

Norge produserer stort sett fornybar energi fra vannkraft, men det betyr ikke at nordmenn automatisk konsumerer fornybar energi. For å oppfylle dette kravet, ta kontakt med strømleverandøren deres og be om «Grønt Valg», 100% Fornybar, eller annen strøm med opprinnelsesgaranti, som sikrer at det produseres like mye fornybar energi som du forbruker. Opprinnelsesgaranti bidrar til å øke etterspørselen etter fornybar energi og gjør det mer lønnsomt å satse på fornybar energiproduksjon.

2.26 Klimanøytral

Marinaen er klimanøytral (V)

Ledelsen gjennomfører en analyse av marinaens karbonfotavtrykk for å kartlegge om det er mulig å bli karbonnøytral.



Blått Flagg kriterier og veileder

Å begrense karbonfotavtrykket er målet. Først og fremst skal utslippene begrenses, deretter skal det undersøkes om marinaen selv kan produsere fornybar energi. Steg tre for å bli klimanøytrale er å kjøpe klimakvoter som dekker de eventuelle resterende utslippene.

2.27 Uteområdet

Dersom marinaen bruker gjødsel og plantevernmidler på området skal det være naturlig eller organisk. Dersom marinaen blomster og hager vannes, må dette foregå tidlig om morgenen, eller etter solnedgang. Når nye grøntområder skal plantes skal endemiske og stedegne arter foretrekkes (V)

2.28 Innkjøp

Ved nybygging, ombygging eller renovering skal det benyttes miljøvennlige materialer (V)

I forbindelse med oppussing eller nybygg bruker marinaen så langt det lar seg gjøre bærekraftige prinsipper. Miljøvennlige produkter inkluderer miljømerket maling, andre produkter som ikke inneholder stoffer som er skadelige for miljøet eller menneskers helse, eller å benytte seg av bedrifter som er miljøsertifisert.

Sikkerhet og service

2.29 Redningsutstyr

Tilfredsstillende og godt merket livreddingsutstyr, førstehjelpsutstyr og brannslukningsapparater skal finnes (K)

Formålet med dette kravet er å forebygge ulykker. For å forebygge ulykker skal marinaens ledelse sørge for at sikkerhetsutstyret ved marinaen er tilstrekkelig vedlikeholdt, at nasjonal lovgivning følges, og at ansatte og havnens gjester er godt informert og/eller opplært om sikkerhetsrutiner.

Dersom det skulle skje en ulykke, skal marinaen ha tilstrekkelig utstyr for å kunne håndtere situasjonen.

Livrednings, førstehjelps og brannslukningsutstyret, samt telefon skal være tydelig merket, skiltet og tegnet inn på oversiktskart over marinaen.

Livredningsutstyr:

Følgende aspekter må vurderes når en vurderer behovet for livredningsutstyr ved en marina:

- En person som faller i vannet må kunne komme seg opp igjen
- En person må kunne klare å redde en annen person i vannet, uten å måtte risikere eget liv

Livredningsutstyr skal (som et minimum) bestå av livbøyer og stiger.

Andre typer livredningsutstyr som bør vurderes er båt-kroker, redningsbåter og redningsstasjoner.



Blått Flagg kriterier og veileder

Livredningsutstyret skal være tilgjengelig i riktig antall, det skal være lett å få øye på, og tilgjengelig 24 timer i døgnet. Utstyret skal være plassert mindre enn 200 m fra hver kaiplass og skal inneholde nødvendige restriksjoner. Det anbefales at postene står med 75 meters mellomrom, og i noen tilfeller kan det være hensiktsmessig med en avstand på 50 meter. Det skal være livbøyer og stiger på hver brygge.

Brannslukningsutstyr:

Brannslukningsutstyr skal (som et minimum) bestå av brannslukningsapparater. Andre typer brannslukningsutstyr som bør vurderes er vannslanger og branntepper.

Brannslukningsutstyret skal være tilgjengelig i riktig antall, lett å få øye på og tilgjengelig 24 timer i døgnet. Utstyret skal være plassert mindre enn 200 m fra hver kaiplass og skal inneholde nødvendige restriksjoner.

Brannslukningsutstyret skal også være tilgjengelig nær et evt. anlegg for fylling av drivstoff og nær mottaket for miljøfarlig avfall.

Det anbefales at håndholdte brannslukningsapparater er plassert hver 25-50 m, og at det er minimum én pr brygge.

Førstehjelpsutstyr:

Førstehjelpsutstyret skal være tilgjengelig ved havnekontoret, butikken, restauranten eller lignende. Førstehjelpsskrinet skal inneholde tilsvarende utstyr som i et Røde Kors førstehjelpsskrin. Det bør inneholde følgende; Instruksjon, pinsett, kvalitets plaster, engangshansker, saks og sikkerhetsnål, bandasje og renevæske og sår-rens servietter.

Utstyret skal undersøkes jevnlig for å sikre at brukt/manglende deler blir erstattet av nye.

Førstehjelpsutstyret kan være tilgjengelig hele døgnet, eller innenfor akseptable tidsrom, f. eks i havnekontorets åpningstid. Dersom utstyret ikke er tilgjengelig hele døgnet skal det informeres om når dette er tilgjengelig på marinaens informasjonstavle.

Gode råd:

- Det anbefales at det gjennomføres en systematisk sikkerhetsgjennomgang av marinaen. I denne prosessen bør det skilles mellom marinaens medarbeidere og gjester/brukere. Samtidig bør det skilles mellom forebygging og den faktiske redningen. En registrering av tidligere ulykker ved marinaen kan være hensiktsmessig for å kartlegge hvor det bør gjøres en innsats.
- Livredningsutstyr, førstehjelpsutstyr og brannslukningsapparater bør merkes med piktogrammer.
- Det anbefales at marinaen er godt opplyst på kvelden.

2.30 Beredskapsplan

En beredskapsplan som dekker forurensning, utslipp, brann og andre ulykker skal være utarbeidet for marinaen (K)

Eventuelt; marinaen skal kjenne sin rolle i kommunens beredskapsplan hvor det står hva som skal gjøres i tilfelle forurensning, brann eller andre mulige ulykker.



Blått Flagg kriterier og veileder

Beredskapsplanen skal minimum inneholde følgende punkter:

- Hvem skal kontaktes hvis en ulykke skulle oppstå
- Involvering av administrasjonen og de som skal gripe inn
- Prosedyrer for beskyttelse eller evakuering av mennesker nær marinaen
- Prosedyrer for offentlig advarsel og informasjon

Gode råd:

- Beredskapsplanen kan gjerne være en del av en større havneplan, kommunal plan, etc. Ta kontakt med kommunens beredskapssjef og ta en gjennomgang på hva som skal gjøres i forbindelse med forskjellige typer ulykker.

2.31 Sikkerhetsoppslag

Informasjon og advarsler vedrørende sikkerhet skal være oppslått ved marinaen (K)

De fleste ulykker som skjer kunne vært forhindret av mennesker som er involvert i ulykken. Derfor er det svært viktig at generell informasjon om sikkerhet er oppslått på et lett synlig sted på havnen.

Informasjonen skal finnes på informasjonstavlen, men gjerne også på havnekontoret.

Oppslag om sikkerhet skal minimum inneholde de følgende punkter:

- Informasjon om korrekt oppbevaring av miljøfarlig og antennelig avfall
- Instruksjoner for bruk av bensintanker og drivstoff-fylling
- Skilting ved sikkerhetsfarer
- Forbud av åpen ild (unntak hvis det finnes spesielle områder der dette er tillatt)
- Instruksjoner for bruk av elektriske uttak ved marinaen
- Ingen svømming ved marinaen
- Informasjon om hvor en finner telefon, livrednings-, brannsluknings-, og førstehjelpsutstyr
- Informasjon om hvordan man skal bruke utstyret beskrevet over
- Informasjon om hvem som skal kontaktes for informasjon ang sikkerheten ved marinaen.
- Relevante telefonnummer (politi, ambulanse, brannstasjon, marinaansvarlig)

Gode råd:

- Bruk gjerne oppslag med adferdsregler om sikkerhet (vedlegg 28) og tilpass i samsvar med punktene over, og til den aktuelle marinaen

2.32 Elektrisitet og vann

Elektrisk strøm og drikkevann skal være tilgjengelig for gjester. Slike installasjoner skal være godkjent av aktuell myndighet (K)

Dette kriteriet har som formål å øke servicen for marinaens brukere

Elektrisitet og vann skal være tilgjengelig for båtene. Det vil være hensiktsmessig at fasilitetene ikke er mer enn 25 meter fra kai plassene. Det bør være ordentlig informasjon om betingelsene for å bruke elektrisitet og vann.



Blått Flagg kriterier og veileder

Alle installasjoner skal være sikre og godkjente.

Det skal av praktiske og sikkerhetsmessige årsaker være lys på havnen.

2.33 Handikap fasiliteter

Det bør finnes utstyr tilpasset funksjonshemmede (V)

Handikappedes adgang til marinaens fasiliteter og muligheten til å komme seg rundt på marinaen, bør innarbeides i havnens planlegging.

Det anbefales:

- at det etableres handikap toaletter
- at det finnes handikapparkering på marinaen
- at handikappede får adgang til havnens aktiviteter
- at det er adgang til havnekontoret, butikker og restauranter.

Gode råd:

- Det anbefales å få rådgivning fra Norges Handikapforbund <http://www.nhf.no/>
- Noen steder kan det være hensiktsmessig at broer og moloer lages med kant/rekkverk sånn at rullestolkjørere og svaksynte kan ferdes trygt
- Ramper, stier og veier bør etableres med fast jevnt veidekke. Stier bør ha minimum bredde på 1.8 m, samt ledelinjer for blinde langs stier.
- Bord (60-70 cm høye) og benker (45 cm høye), grillplasser og havnens øvrige fasiliteter anbringes på plan og fast belegning. Bordbein rykkes inn 50 cm fra siden sånn at rullestolbrukere kan sitte ved bordenden.
- Ved toalettinngang eller andre innganger bør det være flatt areal på samme nivå som gulvet, døren bør være 0,8 m bred og dørkarmen bør ikke være over 2,5 cm.
- Handikapparkering bør lages med minimum 1 m tillegg til den vanlige bredde på 2,5 m.

2.34 Oversiktskart

Det skal finnes oppslått et kart som viser plasseringen av utstyr og fasiliteter (K)

Dette kravet har som formål å forbedre servicen og sikkerheten for marinaens brukere, slik at de enkelt kan finne og benytte seg av marinaens fasiliteter.

Kartet skal være oppslått på informasjonstavlen. Det kan også settes opp andre hensiktsmessige steder som ved innkomsten til marinaen både på land og i vann, og på havnekontor, etc. (Vedlegg 22.2 og 22.3)

Oversiktskartet skal inneholde de følgende punktene:

- Mottaksstasjon for farlig avfall
- Avfallscontainere
- Mottak av kildesortert avfall
- Mottaksstasjon for septik og sumpvann
- Livreddingsutstyr
- Brannslukningsutstyr
- Førstehjelpsutstyr
- Telefon



Blått Flagg kriterier og veileder

- Sanitærutstyr (toaletter, dusjer, etc)
- Bensinpumper
- Reparasjons- og vaskeområde for båter
- Kontor/klubbhus
- Utstyr for funksjonshemmede
- Parkeringsplass
- Båtplasser reservert for gjester
- Nærliggende kollektiv transport
- "Du er her" indikator
- Retning, nord

Bruk piktogrammer som er enkle for marinaens gjester å forstå.

Gode råd:

- Kartet over marinaen og ordensregler bør være stort og tydelig.
- Hvis det brukes tekst skal denne være kort og lesbar (tilpass skriftstørrelsen)
- Det kan tas kontakt med kommunen for å få utviklet et kart, eller bruk evt. utklipp fra "Google earth".

Vannkvalitet

2.35 Ren marina

Marinaområdet og vannet skal være visuelt rent (ikke oljefilm, kloakk eller annen synlig forurensning) (K)

Dette kriteriet har som formål gjennom forebygging og opprydding for å beskytte miljøet og at marinaen skal fremstå ren og pen.

Sjøen omkring marinaen skal ikke inneholde oljeflekker, søppel, kloakkutslipp eller andre tegn på forurensning.

Området rundt marinaen skal fremstå rent og ryddig, dette inkluderer også eventuelle restauranter, butikker, grønne områder osv.

Gode råd:

- Forebyggende arbeid vha informasjon, ordentlige og tilgjengelige avfallsfasiliteter kan være med på å fremme oppfyllelsen av dette kriteriet.
- Selv om det er viktig at det ser rent og ryddig ut, skal det samtidig tas hensyn til marinaens opprinnelige havnemiljø, slik at særpreg opprettholdes.
- Oljeabsorberende kluter til oppsugning av olje må tilbys eller selges ved marinaen.
- Naturlige hendelser, f. eks alger kan gi inntrykk av at vannet er forurenset uten at dette er tilfellet, og det vil derfor være hensiktsmessig og informere om disse naturlige hendelsene.

Samfunnsansvar og sosial involvering



Blått Flagg kriterier og veileder

2.36 Policy for samfunnsansvar

Marinaen har en CSR policy som dekker samfunnsområdene miljø, helse, sikkerhet, arbeid og anti-korrupsjon (V)

Administrasjonen har en policy for samfunnsansvar som definerer marinaens mål for bærekraft og samfunnsansvar. Erklæringen må være slått opp et synlig sted.

2.37 Sosialt ansvar

Administrasjonen ved marinaen setter i verk minimum to tiltak for å fremme bærekraftig utvikling i nærmiljøet og for fremme sosialt engasjement (V)

Dette kan være å jobbe langsiktig med lokalbefolkningen for å få en god relasjon til dem, tiltak som stimulerer lokaløkonomien, samarbeid med lokale organisasjoner, faktisk involvering i lokale organisasjoner, at marinaen brukes som plattform for veldedige organisasjoner, distribuering av bærekraftige produkter gjennom gaver eller salg, eller aktiv deltakelse i veldedige organisasjoner.

3. Generelt

3.1 Blått flagg og forpliktelse

Forpliktelser

- Ved å sende inn søknad, forplikter Blått Flagg at marinaen/gjestehavnen oppfyller Blått Flaggs krav i den grad de er beskrevet i søknaden
- Flagget skal være heist ved marinaen i løpet av sesongen. Dette kan enten være 24 timer i døgnet, eller bare de timene kravene er oppfylt. Dersom flagget henger flyr hele døgnet må det være tydelig beskrevet på havnens informasjonstavle når f. eks livredningsutstyr, førstehjelpsutstyr og toalettene er tilgjengelige
- Ansvarlig forplikter seg til å ta ned flagget og underrette FEE Norway dersom ett eller flere av de obligatoriske kriteriene ikke lengre er oppfylt. Når forholdene er utbedret og kriteriene igjen oppfylles kan flagget igjen heises
- Marinaen er pliktig til å besvare henvendelser vedrørende Blått Flagg kontrollbesøk
- Marinaen er pliktig å underrette FEE Norway ved større ombygginger samt større forurensing av havnen
- Både den norske og den internasjonale juryen, samt Blått Flagg ansvarlig i FEE Norway kan til enhver tid inndra det blå flagget dersom en finner grove brudd på kriteriene

3.2 Søkeprosess og søknadsskjema

- Det skal søkes om Blått Flagg hvert år, dvs. til før hver sesong
- For å komme i gang med søknaden, gå til <http://soknad.fee.no/>. Informasjon om søknadsportalen og om hvordan dere kommer i gang sendes ut til alle søkere på e-post. Kontakt



Blått Flagg kriterier og veileder

oss dersom dere ikke har fått denne informasjonen, eller dersom dere har spørsmål, eller problemer med bruken av programmet

- Søknadsfristen for sesongen 2024 er 20. januar 2024.
- Ved å sende inn søknadsskjemaet garanterer dere riktigheten av informasjonen i søknadsskjemaet og det vedlagte materialet, samt at forholdene ved Blått Flagg marinaen skal være i orden til sesongstart
- Skulle det være spørsmål i forbindelse med utfyllingen i søknadsportalen, eller av mer generell karakter kan det rettes henvendelse til FEE på post@fee.no, eller på telefon til 97608076 (Marit Kjellesvik). Vi bistår selvfølgelig med råd og veiledning ang oppfyllelsen av kriteriene
- Den norske Blått Flagg juryen har møte i begynnelsen av februar, hvor alle søknadene vurderes. (Det er derfor viktig at søknadene kommer innen fristen) Det gis tilbakemelding umiddelbart etter dette. Men dette er ikke endelig godkjenning. Den norske juryen sender sin vurdering til den internasjonale Blått Flagg juryen, og først etter at det internasjonale jurymøtet er avholdt i midten av april, blir det avgjort om marinaen kan tildeles Blått Flagg. Vi vil videreformidle denne avgjørelsen så fort som mulig
- Årsavgiften for å delta er på kr 10.500 pr strand/havn i kommuner som søker om sertifisering for 2 strender/havner eller flere, og 12.500 kr for kommuner som søker om sertifisering for en strand/havn. Deltagelsen betraktes som bindende når søknaden overleveres til den norske Blått Flagg juryen

3.3 Blått Flagg informasjonstavle

Informasjon er en viktig del av Blått Flagg programmet, både i form av aktiviteter og opptrykket informasjon om programmets innhold, service, miljøinformasjon og adferdsregler.



På Blått Flagg strender og marinaer skal det være en Blått Flagg informasjonstavle. Kommunen eller marinaen bestemmer hvordan den skal se ut, men den skal som et minimum inneholde informasjon som dekker de absolutte Blått Flagg kravene om informasjon.

Her gis et forslag til hvordan tavlen kan se ut og hva tavlen skal og bør inneholde. Dette kan være et godt utgangspunkt eller til hjelp når tavlen skal etableres før sesongen. Send et utkast av informasjonstavlen dersom dere er ny søker som jobber med informasjonstavlen, eller dersom eksisterende søkere jobber med å fornye den, for en gjennomgang før den settes i produksjon.



Blått Flagg kriterier og veileder

Praktisk informasjon vedrørende informasjonstavlen

Følgende praktisk informasjon er det viktig å huske:

- Når flagget heises ved sesongstart skal informasjonstavlen være helt klar.
- Informasjonen må tilpasses lokale forhold. Derfor er det mulig å få maler i Word-format sendt fra FEE Norway, og deretter tilpasse/endre til stranden eller havnen.
- Informasjonstavlen skal ikke inneholde gammel eller falmet informasjon.

Forslag til informasjonstavle for marinaer

En Blått Flagg marina skal minimum ha informasjon

- Om Blått Flagg programmet (K)
- Om miljøriktig adferd (K)
- Om lokale og fredede og sårbare naturområder (K)
- Kart over havnens fasiliteter (K)
- Tilby Individuelt Blått Flagg (K)
- Sikkerhetsoppslag (K)
- Om marinaens miljøopplærende aktiviteter (K)
- Om kontortid, og hvor man kan få mer informasjon (V)

En Blått Flagg marina bør også ha informasjon

- Om miljøstyring eller miljøtiltak ved marinaen (V)
- Om hva som skjer i området (V)
- Om offentlig transport (V)

Blått Flagg leverer følgende materiale for marinaer

A3 Word-format maler for oppslag med informasjon om Blått Flagg programmet, adferdsregler – miljøpraksis, adferdsregler – sikkerhetsråd, informasjonsplakat om Individuelt Blått Flagg, kartskisse og oppslag om miljøaktiviteter. Kontakt post@fee.no for å få disse malene til informasjonsplakater tilsendt på e-post.

Kontakt oss gjerne for å få tilsendt eksempler og maler på informasjonsoppslag eller annet.